

การทำความดีถวาย ในหลวงและสมเด็จพระ

ปีนี้ในปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชจะทรงมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา จึงมีการทำอะไรต่อมิอะไรถวายกันทั่วประเทศ และวันที่ ๑๒ สิงหาคมนี้ก็จะเป็วันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ช่วงนี้จึงควรมีการพูดถึงการทำอะไรถวายพร้อมกันไปทั้งสองพระองค์

จะขอเสนอความเห็นเป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถคือตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของชาติ ถ้าไม่ตรงตามนี้ จะด้วยสถานะหรือความคิดหรือการกระทำก็ตามย่อมเกิดความไม่ถูกต้อง

คำว่าชาติในที่นี้ย่อมหมายถึงแผ่นดินไทย สิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย ประชาชนทั้งมวลในประเทศนี้ ความคิดและกิจกรรมทั้งหมดของประชาชน ซึ่งสรุปก็คือ ชาติเป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรมทั้งหมดของประเทศ

การที่รูปธรรมและนามธรรมจะดำเนินไปเพื่อเกื้อกูลแก่มนุษย์และสิ่งแวดล้อม ต้องอาศัยความถูกต้องในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง สรุปเป็นความคิดรวบ

ยอดก็คือ ต้องคิดถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
ในฐานะตัวแทนของความถูกต้องในชาติ

๒

ตามที่ทราบกันดีว่าการบุญนั้น มี ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ
อามิสบูชา กับ ปฏิบัติบูชา
พระพุทธองค์ทรงยกย่องว่าปฏิบัติบูชามีค่ามากกว่าอามิสบูชา
อามิสบูชาคือการบูชาด้วยวัตถุ
ปฏิบัติบูชาคือการบูชาด้วยการทำความดี
อามิสบูชาเป็นวัตถุธรรม ปฏิบัติบูชาหรือการทำความดีเป็นนามธรรม
ประเทศไทยโดยเฉพาะในระยะหลังนี้เป็นประเทศวัตถุธรรมมากกว่า
นามธรรม ความคิดและการกระทำมักจะออกมาเป็นวัตถุเสียมากกว่าเช่น เป็นสิ่ง
ก่อสร้างใหญ่ๆ โตๆ หรือเครื่องมือ มากกว่าคนที่มีความรู้และความคิดดี เช่น
ในการพระศาสนา

เราใช้เงินไปในเรื่องวัตถุมากมาย แต่ความสนใจว่าทำอย่างไรเราจึงจะมี
พระสงฆ์ที่มีความรู้ดีและสอนเก่งมีน้อยมาก การมีพระสงฆ์ ที่มีความรู้และสอน
เก่งจะมีความสำคัญต่อสังคมไทยและต่อโลกมาก

เรื่องวัตถุธรรมของไทยนี้เห็นได้ทั่วไป ไม่ว่าเราจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
เรื่องอะไร ไม่ว่าเป็นมหาวิทยาลัยหรือกองทัพ

ธรรมชาติของวัตถุนั้น นับแต่สร้างเสร็จก็มีแต่จะเสื่อมสลายสิ้นสภาพ
หรือต้องการการซ่อมบำรุง จึงเป็นเรื่องที่สิ้นเปลืองและแพงมาก ส่วนความรู้
และความดีอันเป็นนามธรรมนั้นราคาถูกหรือไม่ต้องหมดเปลืองเลย แต่ความรู้

และความคิดเป็นสิ่งทิ้งออกได้ เช่น มีคนที่มีความรู้และความคิดหนึ่งคนก็จะงอกเป็นสองและเป็นหลาย ๆ คนต่อไปได้

ถ้าศึกษาประวัติศาสตร์ของโลก ไม่ว่าจะ เป็นจักรวรรดิโรมัน หรือ ประเทศจีนโบราณ จะเห็นว่าเมื่อใดวัตรธรรมล้าหน้านามธรรม จะทำให้มีผลกระทบต่อชีวิตและเศรษฐกิจของราษฎรมากและเป็นผลให้เกิดความเสื่อมสลายของอารยธรรมนั้น ๆ เพราะราษฎรถูกรีดไถ วัสดุ แรงงาน และเงิน จนเดือดร้อนไปทั่ว

ที่กล่าวมานี้เป็นประเด็นหลักของประเทศไทยทีเดียว ถ้าคนไทยจับประเด็นเรื่องวัตรธรรมกับธรรมนิยมได้ สานติสุขจักกลับคืนมาและไพบูลย์

พุทธศาสนาอันเป็นพื้นฐานของเรามาแต่เดิมนั้นเป็นธรรมนิยม ในระยะหลังนี้เราเปลี่ยนฐานของสังคมไทยไปเป็นวัตรนิยม ความเดือดร้อนวุ่นวายไร้สันติจึงปรากฏอยู่ทั่ว

การนำเอาเรื่องการทำความคิดถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในโอกาสเช่นนี้ จึงเป็นที่เหมาะสมที่สุด และเป็นเรื่องที่ต้องพูดกันให้มากในเรื่องนามธรรม

๓

การทำความคิดหมายถึงอะไร

การทำความคิดหมายถึงการทำหน้าที่ และการทำลายความเห็นแก่ตัวทั้งสองเรื่องนี้เชื่อมโยงกัน

การทำหน้าที่หมายถึง อิทธิบาท ๔ การแสวงหาและสร้างความรู้การตั้งตนไว้ชอบ และมโนธรรมสำนึก

เรายังไม่ค่อยมีนิสัยในการแสวงหาความรู้เพื่อทำหน้าที่ให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น ข้าราชการเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องนี้ การสร้างความรู้จริงก็ยังไม่ใช้วัฒนธรรม

ธรรมของเรา การศึกษาของเราที่ยังเน้นที่การถ่ายทอดความรู้ดิบๆ ที่ยังมีได้มี การพิสูจน์ว่าจริงและเหมาะสม เราจึงไปไม่ถึงปัญญา การทำหน้าที่โดยขาด ปัญญาจึงยากที่จะได้ผลและอาจก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ คงจะเป็น แสนๆ ล้นบาทต่อปี เป็นต้นเหตุแห่งความยากจนและปัญหาทางสังคมอย่างอื่น ๆ

ท่านอาจารย์พุทธทาสกล่าวว่า ธรรมะคือหน้าที่ หน้าที่คือการปฏิบัติ ธรรม

เพราะฉะนั้น การทำความดีคือ การทำหน้าที่

ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรี เป็นผู้แทนราษฎร เป็นทหาร เป็นอาจารย์ มหาวิทยาลัย เป็นพ่อ เป็นแม่ หรือเป็นอะไรอย่างอื่น ล้วนต้องทำความดีโดยการ ทำหน้าที่

ทั้งนี้โดยคำนึงถึงองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น อันได้แก่อิทธิบาท ๔ การแสวงหาและสร้างความรู้ การตั้งตนไว้ชอบ และมโนธรรมสำนึก

ถ้าทำงานโดยเหยาเหยะจี้เกียจ ไม่แสวงหาความรู้ มีความตื้นเขิน โหวกเหวกไปเรื่อย ๆ ไม่รวมมือกัน และขาดจิตวิญญาณ การงานนั้นก็เหมือน ตายซาก ไม่เป็นการงานที่มีชีวิต เพราะขาดวิญญาณของการทำงาน การทำงาน อย่างนี้ยังไม่เรียกว่าเป็นการทำหน้าที่

เรื่องหน้าที่คือการปฏิบัติธรรมนี้ จำเป็นที่ทุกคนจะต้องทำ แต่ก็อยากจะ เรียกร้องเป็นพิเศษต่อบุคคลดังต่อไปนี้ คือ ข้าราชการ นักการเมือง ตำรวจ ทหาร ครู อาจารย์มหาวิทยาลัย นักธุรกิจ และพระสงฆ์

ความเห็นแก่ตัวของมนุษย์เป็นหัวใจของปัญหาทั้งหลายทั้งปวง ทั้งแก่ตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ต่อโลก และต่อสิ่งแวดล้อม

มนุษย์จึงมีหน้าที่ที่จะต้องทำลายความเห็นแก่ตัว

การทำความดีที่สำคัญที่สุดคือ การทำลายความเห็นแก่ตัว

การศึกษาในโลกทุกวันนี้ล้วนศึกษาเรื่องอื่น แต่ไม่ศึกษาเพื่อทำลายความเห็นแก่ตัว จึงเกิดวิกฤตการณ์กันไปทั่ว

การทำลายความเห็นแก่ตัวนั้น นอกจากรู้ทฤษฎีแล้วต้องลงมือปฏิบัติด้วย จึงจะได้ผล

ศาสนาต่าง ๆ ล้วนสอนให้ทำลายความเห็นแก่ตัว เพราะฉะนั้นประชาชนชาวไทย ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ถ้าต้องการทำความดีถวายในหลวงและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ก็ให้พยายามทำลายความเห็นแก่ตัว

วิธีการในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนวิธีการเอาไว้แล้ว

ถ้าเป็นฆราวาส ก็ ทาน ศีล ภavana

ถ้าเป็นพระสงฆ์ ก็ ศีล สมาธิ ปัญญา

ที่จริงก็เรื่องเดียวกัน เพราะสมาธิและปัญญาก็คือภavana เป็นแต่ฆราวาสมีเพิ่มทานเข้ามาด้วย

สำหรับศีลนั้น ก็ต้องลดละอบายมุขและความไม่ดีอื่น ๆ เช่น การฉ้อราษฎร์บังหลวง ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การภavanaหรือการฝึกจิตเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นวิธีการเปลี่ยนโปรแกรมในสมองของมนุษย์

เปลี่ยนจากโปรแกรมของความทุกข์เป็นโปรแกรมของความสุข

เปลี่ยนจากโปรแกรมความเห็นแก่ตัวเป็นโปรแกรมไม่เห็นแก่ตัว และปลดปล่อยมนุษย์ไปสู่ความเป็นเสรีแห่งการเป็นทาสของความเห็นแก่ตัว

ภavanaหรือการฝึกจิตคือ การเจริญสติ เจริญสมาธิ และเจริญปัญญา

มนุษย์ควรได้มีโอกาสลิ้มรสของความสุขอันเกิดจากการภavana ความสุขอันยอดเยี่ยมคือรางวัลสำหรับการภavana

มนุษย์ทุกคนควรจะรู้จักการฝึกจิตด้วยการเจริญสติ เจริญสมาธิ และเจริญปัญญา เพื่อปลดปล่อยตัวเองไปสู่ความมีเสรีจากการเป็นทาสของความเห็นแก่ตัว

มนุษย์จะไม่พบสันติสุขและสันทิภาพถ้าปราศจากการฝึกจิต

ที่กล่าวมาพอเป็นสังเขปนี้แล คือ การทำความดีถวายพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ การที่จะทรงพระเจริญนั้นขึ้นอยู่กับท่านทั้งหลายแต่ละคนมีสันติสุข และสังคมมีสันทิภาพ

สันติสุขและสันทิภาพจะมีขึ้นได้ต่อเมื่อมีความถูกต้อง

ความถูกต้องเกิดจากการทำหน้าที่และการทำลายความเห็นแก่ตัว

ถ้ารักในหลวงและสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และอยากให้ทรงพระเจริญ ก็ต้องทำให้ถูกต้อง.